

ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРІЇ

Мацейків Тетяна Іванівна

канд. пед. наук,

Інститут педагогіки НАПН України, Україна

У психолого- педагогічній науці поняття «толерантність» розуміють як доброзичливе або принаймні терпиме ставлення до індивідуальних і групових відмінностей (релігійних, етнічних , культурних, цивілізаційних). Толерантність визначається як інтегрована якість особистості, що виражає її здатність до усвідомленого стримування почуття неприйняття, викликаного всім тим, що знаменує в Іншому інше [1].

Толерантність як інтегрована якість старшокласника передбачає визнання ним багатомірності й різноманіття людської культури, відмінностей, існуючих між людьми, здатність конструктивно взаємодіяти з ними на основі самоповаги і згоди без ущемлення власних інтересів.

Становлення особистості старшокласника – одне з ключових завдань історичної освіти, яка насамперед покликана збагатити учнів науковими знаннями про суспільство, його історичний поступ, сформувати у них такі якості, як соціальна активність, відповідальність, толерантність, широта і критичність поглядів у розумінні різноманітних суспільних процесів і явищ та ін. Важливу роль у формуванні толерантності старшокласників відіграє шкільний курс історії України, оскільки його структура і зміст дають можливість розвивати в учнів особливий спосіб мислення, заснований на ідеях свободи, справедливості, рівності між людьми, пошани до їх прав і свобод.

Вивчення історії України дозволяє виховувати в учнів пошану до історії і культури інших народів і етнічних груп, сприйняття різноманітності соціального і культурного середовища як цінності, формування толерантного ставлення до культурних та інших відмінностей, терпимості по відношенню до чужого способу життя і стилю поведінки, заснованої на розумінні відмінностей, які можуть привести до конфліктів між представниками різних соціальних груп, розуміння необхідності збереження різноманітності культур як умови цілісності світу [2].

Успішне розв'язання проблеми формування толерантності учнів ліцею у процесі навчання історії України стає можливим у разі дотримання таких методичних умов:

- системне застосування в процесі навчання історії України діяльнісного та компетентнісного підходів;

- послідовне дотримання вчителем дидактичних принципів навчання: цілісності і системності, людиноцентризму, синтетичності, розвитку особистості, відкритості, органічного поєднання локального і глобального, гармонізації відносин у процесі навчання;

- застосування у викладанні історії України діалогічних методів і форм навчання, що дозволяють порівнювати різні підходи і точки зору, виробляють в учнів уміння вести дискусію тощо.

Реалізація компетентнісного підходу в історичній освіті щодо формування толерантності передбачає набуття учнями ліцею таких здатностей:

- визначити суттєві ознаки й тенденції розвитку найважливіших явищ і процесів у галузях науки та культури;
- порівнювати і співвідносити досягнення європейської та світової науки й культури з національними;
- визначати основні елементи та характеризувати й порівнювати сучасні моделі інтеркультурної толерантної поведінки та спільної конструктивної діяльності у взаємовідносинах між державами, суспільними структурами, соціальними групами та особами;
- визначати та характеризувати різні системи цінностей, притаманних сучасному суспільству та їх вплив на розвиток суспільства й життя людей.

Список використаних джерел:

1. Аркусінська, А. (2010). Міжкультурна освіта. Балісток: Орт друк.
2. Арцишевська, М.Р. (2011). Інтеграція змісту освіти. Луцьк: РВВ «Вежа».

ФОРМУВАННЯ ГНОСТИЧНИХ УМІНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Авдєєва Ольга Юрїївна

ORCID ID: 0000-0001-6550-0776

аспірант кафедри педагогіки, професійної освіти
та управління освітніми закладами, асистент кафедри хімії
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

Сучасні реалії та модернізація освітньої системи сприяють упровадженню нових державних стандартів в умовах дії закону України «Про освіту», що характеризується актуальною проблемою – формування гностичних умінь учнів з хімії у класній та позакласній діяльності. Концепція «Нова українська школа» дає підстави звернути особливу увагу на необхідність оволодіння учнями вміннями як здатністю до дії та аналітичної діяльності, що обов'язково передбачає формування в них гностичних умінь, які сприятимуть творчому застосуванню набутих знань у практичній діяльності. Проте, проаналізувавши наукові джерела та досвід роботи вчителів хімії закладів загальної середньої освіти, є підстави вважати, що рівень володіння вчителями методикою формування гностичних умінь учнів є недостатнім, що унеможлиблює ефективну реалізацію ними гностичної діяльності.

Метою статті є визначення сутності, структури та деяких особливостей процесу формування гностичних умінь учнів закладу загальної середньої освіти з навчального предмету «Хімія».

Варто зазначити, що сутність поняття «вміння» подано в наукових працях як педагогів, так і психологів. В українському педагогічному словнику